

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Redno letno poročilo za leto 2022

OSEBNA OKOLIŠČINA: **IZOBRAZBA**

- 1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 1.2 Priporočila Zagovornika
- 1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 1.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 1.5 Izobraževanje in ozaveščanje

Osebne okoliščine so tiste prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statusi, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto, ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka. Osebne okoliščine, ki jih določa Zakon o varstvu pred diskriminacijo so:

SPOL

NARODNOST

RASA ALI ETNIČNO POREKLO

JEZIK

VERA ALI PREPRIČANJE

INVALIDNOST

STAROST

SPOLNA USMERJENOST, SPOLNA IDENTITETA IN SPOLNI IZRAZ

DRUŽBENI POLOŽAJ

PREMOŽENJSKO STANJE

IZOBRAZBA

ZDRAVSTVENO STANJE

NOSEČNOST IN/ ALI STARŠEVSTVO

DRŽAVLJANSTVO

KRAJ BIVANJA ALI STALNO PREBIVALIŠČE

ZAKONSKI STAN ALI DRUŽINSKI STATUS

DRUGE OSEBNE OKOLIŠČINE

VSE ALI VEČ OSEBNIH OKOLIŠČIN HKRATI

LEGENDA

Področja družbenega življenja, kjer morajo državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe spoštovati prepoved diskriminacije.

Delo in zaposlovanje

- Pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica (vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem);
- Dostop do vseh oblik in do vseh ravni karijerne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnjega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso;
- Zaposlitveni pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami.

Članstvo v sindikatih

- Članstvo in vključevanje v organizacijo delavcev, ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije.

Socialne pravice

- Socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo;
- Socialne ugodnosti.

Zdravstveno varstvo

- Zdravstveno varstvo.

Izobraževanje

- Vzgoja in izobraževanje.

Trg dobrin in storitev

- Dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

Drugo

- V to področje spadajo zadeve, ki jih ni mogoče uvrstiti v zgornje kategorije in zadeve, ki naslavljajo vsa področja hkrati ali pa splošno področje varstva pred diskriminacijo.

Pregled statusov priporočil

Status priporočila na dan 31. januar 2023:

- Uresničeno: ●
- Neuresničeno: ●

Nekatera priporočila za spodbujanje enakega obravnavanja so sistemska in splošna, njihov cilj je predvsem delovati preventivno in ozaveščati, pogosto pa so poslana več naslovnikom hkrati. V teh primerih so označena kot:

- Sistemsko priporočilo: ●

1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov glede osebne okoliščine izobrazbe

Zahteva po zvišanju izobrazbe za opravljanje dela v javnem sektorju ni diskriminacija

Zagovornik je prejel pobudo za oceno diskriminatornosti Zakona o urejanju trga dela (ZUTD), ki v 189. členu nalaga, da morajo tisti, ki imajo ob uveljavitvi zakona (1. 1. 2011) raven izobrazbe 6/2, ne glede na delovno dobo v petih letih od uveljavitve zakona, pridobiti še 7. stopnjo izobrazbe. Po drugi strani pa morajo tisti, ki imajo 6. stopnjo izobrazbe, ob pogoju 15 let delovne dobe, pridobiti le raven izobrazbe 6/2. Zagovornik je ugotovil, da ureditev izhaja iz prehodne določbe 189. člena, ki je bil sprejet za ureditev položaja uslužbencev, ki po uveljavitvi novele zakona niso imeli ustrezne ravni izobrazbe za opravljanje svojega dela. Zagovornik je ugotovil, da dosežena stopnja izobrazbe, ki se zahteva za določeno delovno mesto, ni osebna okoliščina v smislu ZVarD, saj lahko posameznik stopnjo zahtevane izobrazbe doseže z nadaljnjim izobraževanjem, pri čemer je bilo za to predvideno tudi dovolj dolgo časovno obdobje. ZUTD je torej za obe kategoriji uslužbencev zahteval, da sta zvišali svojo izhodiščno stopnjo izobrazbe vsaj za eno stopnjo. Iz 189. člena ZUTD tako ne izhaja, da bi bil razlog za domnevno slabšo obravnavo katera od osebnih okoliščin, ki so varovane po ZVarD. Glede na navedeno Zagovornik podrobnejše ocene diskriminatornosti zakona ni izvedel ([050-1/2022/2](#)).

ZAGOVORNIK IZPOSTAVLJA

57. člen Ustave Republike Slovenije
(izobrazba in šolanje)

Izobraževanje je svobodno.

Osnovnošolsko izobraževanje je obvezno in se financira iz javnih sredstev.

Država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno izobrazbo.

1.2 Priporočila Zagovornika glede osebne okoliščine izobrazbe

Zakon o urejanju trga dela (ZUTD, EPA 2547 - VIII)

Priporočilo (0709-29/2021/3):

1. Odpravi naj se razlikovanje glede na doseženo raven izobrazbe pri upravičenosti do spodbude za zaposlovanje iz 66.a člena zakona. ●

1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj zaradi osebne okoliščine izobrazbe

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj zaradi osebne okoliščine izobrazbe.

1.4 Svetovanje, informiranje in podpora glede osebne okoliščine izobrazbe

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj zaradi osebne okoliščine izobrazbe.

1.5 Izobraževanje in ozaveščanje glede osebne okoliščine izobrazbe

Zagovornik je v letu 2022 s pomočjo sredstev javnega obveščanja in objav na družabnih omrežjih izpostavljaj položaj posameznih ranljivih skupin in predstavljal specifične osebne okoliščine.